

Mál nr. 319/2025

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Sjúkdómatrygging.

Bótaréttur. Gildissvið vátryggingar.

Gögn.

1. Málskot móttakið 4. september 2025, ásamt fylgiskjölum.
2. Athugasemdir V, dags. 2. september 2025, ásamt fylgiskjölum.

Málsatvik.

Í málskoti og fyrirbyggjandi gögnum er m.a. gerð ítarleg grein fyrir því hvernig sjúkdómur sá sem M á við að stríða gerði fyrst vart við sig 20. apríl 2024. Vegna afleiðinganna lá M á taugadeild Landspítalans frá 30. apríl til 5. júlí 2024, þar sem hún fór í fjölmargar rannsóknir til þess að greina orsök einkenna þeirra sem hrjáðu hana. Að lokum var M greind með hlutmænuskaða vegna blóðþurrðarslags í anterior hluta mænu af óþekktum ástæðum. Í fyrirbyggjandi læknisvottorði, dags. 13. október 2024, kemur m.a. fram að á almennu máli megi kalla greiningar M blóðþurrðarslag í miðtaugakefi. Einnig kom þar fram að M muni þurfa að glíma við afleiðingar þessa út ævina. M var í stöðugri endurhæfingu á Grensás frá 5. júlí til 12. desember 2024. Í framangreindu vottorði kemur fram að þrátt fyrir framfarir hvað varðar færni eftir mænuskaðann sé lömun í handarvöðvum M enn til staðar. Lömunin sé mun verri í vinstri hendi en í þeirri hægri og vinstri hönd M nýtist aðeins sem hjálparhendi.

M sem er með sjúkdómatryggingu hjá V, tilkynnti félaginu um sjúkdóminn 6. maí 2024, enda telur M sig eiga bótarétt úr þeirri tryggingu. Vísaði M sérstaklega til ákvæðis 5.10 í skilmálum tryggingarinnar máli sínu til stuðnings, þar sem fram komi að tryggingin taki til þess þegar hinn tryggði fær heilablóðfall eða slag. Eftir að hafa fengið frekari sjúkragögn hafnaði V bótarétti M með bréfi dags. 15. apríl og svo aftur 6. maí 2025. M sem telur afstöðu V vera ranga bendir á eftirfarandi í því sambandi. M telur að fella beri sjúkdómsgreiningu hennar, þ.e. hlutamænuskaða vegna blóðþurrðarslags í anterior hluta mænu, undir grein 5.10 í skilmálunum. Nánar tiltekið byggir M á að skilyrði a- og b-liða greinar 5.10.1 séu uppfyllt. Bendir M á að einkenni sín séu af taugafræðilegum toga og birtist helst í lömun vöðva ýmist að öllu leyti eða að hluta, sem hafi leitt til mikillar kraft- og hreyfiskerðingar í útlimum. Skert hreyfigeta, lömun og máttleysi ásamt skyntuflunum í útlimum séu taugaeinkenni sem séu lýsandi fyrir heilablóðfall og einkenni M séu með öllu sambærileg þeim sem komið geta fram vegna heilablóðfalls/slags. Því falli einkenni M undir slík einkenni sem séu bótaskyld úr tryggingunni skv. a-lið greinar 5.10.1. Þá hendir M einnig á að einkenni hennar falli undir b-lið sömu greinar þar sem taugafræðileg einkenni hennar komi sannarlega fram við klíniska skoðun og hafi þau varað frá 20. apríl 2024 til dagsins í dag. Í fyrirbyggjandi sjúkragögnum komi ítrekað fram að einkenni M séu af taugafræðilegum toga og að þau hafi varað samfelld frá upphafi sjúkdóms hennar. Þá bendir M á að þó sjúkdómsgreining hennar sé ekki að fullu í samræmi við orðalag greinarinnar séu bæði sjúkdómsgreining og einkenni slík að jafna megi þeim að fullu við heilablóðfall og/eða slag. Einkennin séu tilkomin vegna blóðþurrðar í mænu sem eigi sér bæði sömu orsök og hafi sömu afleiðingar og heilablóðfall/slag. Í báðum tilvikum sé um að ræða brátt ástand í miðtaugakerfinu sem orsakast af skertri blóðráðs til tauga. Birtingarmyndir blóðþurrðar í mænu og heilablóðfalls/slags séu sambærilegar og komi einkenni skyndilega fram og ráðist beint af því hvaða hluti miðtaugakerfisins verður fyrir súrefnissskort. M bendir sérstaklega á að grein 5.10 tekur til hugtaksins slag. Það hugtak einskorðist ekki við einkenni frá miðtaugakerfi vegna meingerðar sem staðsett sé í heila heldur falli einnig þar undir einkenni frá miðtaugakerfi sem stafa af öðrum hlutum miðtaugakerfisins, þ.m.t. vegna meingerðar í mænu. Við skilgreiningu á hugtakinu slag sé því litið til áverka á miðtaugakerfi vegna orsaka í æðum, óháð því hvort æðarnar séu staðsettar í heila eða mænu. Meingerð sem staðsett sé í mænu og veldur einkennum í miðtaugakerfi falli því undir skilgreiningu hugtaksins slag í skilmálunum. Þessu til viðbótar bendir M á að skilmálarnir hafi verið einhliða samdir af V og beri því að túlka vafa við skýringu þeirra M í hag. Þá telur M að túlka beri trygginguna í samræmi við markmið hennar sem sé að tryggja M fyrir þeim sjúkdómum og einkennum sem upp eru talin í skilmálunum. Bendir M í því sambandi á að sjúkdómsgreining og einkenni M séu með öllu sambærileg þeim sjúkdómseinkennum sem eru bótaskyld á grundvelli greinar 5.10. Því hafi M ekki mátt búast við öðru en að fá tjón sitt bætt.

Þá telur M að ferlömum sín falli undir bótaskyldu V á grundvelli greinar 5.26 í skilmálunum. Að lokum bendir M á að skýra beri váttryggingarsamninga á þann veg að niðurstaðan samrýmist sanngirni og góðri viðskiptavenju í váttryggingastarfsemi.

Í athugasemdum frá V, dags. 2. september 2025, er því hafnað að M eigi bótarétt úr sjúkdómatryggingu enda yrðu sjúkdómseinkenni M ekki felld undir gildissvið tryggingarinnar. Bendir V á að samkvæmt fyrirbyggjandi læknisfræðilegum gögnum þá sé um að ræða einkenni sem kallast blóðþurrðarslag í miðtaugakerfi, eða „vascular myelopathies G95.1“ og „Spastic tetraplegia, G82.4“. Þá komi fram í málskoti að sjúkdómsgreining M sé hlutamænuskaði vegna blóðþurrðarslags í anterior hluta mænu. Bendir V á að bótasvið sjúkdómatryggingarinnar sem hér um ræðir sé afmarkað í skilmálum tryggingarinnar. Síðan tekur V fram að eins og fram komi í málskoti þá byggir M á því að sjúkdómur hennar (hlutamænuskaði vegna blóðþurrðarslags í mænu) verði heimfærður undir gr. 5.10. í skilmálum tryggingarinnar. Telur V að það komi skýrt fram í því ákvæði að bótaréttur sé bundinn við heilablóðfall/slag (stroke), sem sé skilgreint nánar í gr. 5.10.1 sem drep í heilavef í kjölfar blóðþurrðar eða blæðingar í heila sem leiðir til nánar tilgreindra afleiðinga. Eins og komi fram í ákvæðinu þá þurfi umrædd heilablæðing eða drep í heilavef að leiða til þeirra afleiðinga sem taldar séu upp í lið a) til c) í ákvæðinu til þess að til bótaskyldu geti komið. Það sé því ekki nóg að afleiðingar vegna annarra einkenna en heilablæðingar teljist sambærilegar við þær sem koma fram í ákvæðinu, líkt og vísað sé til í málskoti, til þess að sjúkdómur teljist bótaskyldur skv. váttryggingunni. Þurfa umræddar afleiðingar í lið a) til c) því að vera afleiðing dreps í heilavef í kjölfar blóðþurrðar eða blæðingar í heila til þess að bótaskylda sé til staðar. V telur að það komi fram í þeim ítarlegu læknisfræðilegu gögnum sem liggi fyrir í málinu að einkenni M séu vegna blóðtappa eða blóðþurrðar í mænu sem hafi leitt til skaða í miðtaugakerfi. Metur V það svo að blóðtappi í miðtaugakerfi, annars staðar en í heila, verði ekki jafnað við drep í heilavef eða blæðingar í heila skv. ákvæði 5.10. í skilmálum, enda sé þar um að ræða annað sjúkdómsástand með annars konar afleiðingum, þó að taugaeinkennum geti leitt af báðum þessum sjúkdómum. V hafnar því að sjúkdómsgreining M verði því felld undir a- og b-lið framangreindrar greinar eins og gerð sé krafa um í málskoti. Þar beri að nefna að undirliðir greinar 5.10.1 geti aðeins komið til skoðunar ef grunnskilyrði ákvæðisins séu til staðar, þ.a. drep í heilavef vegna blóðþurrðar eða blæðingar í heila. Þá verði að benda á að a) liður greinarinnar vísi til upphafs nýrra taugaeinkenna sem séu lýsandi fyrir heilablóðfall og c) liður geri aðeins að skilyrði að breytingarnar sem um ræðir séu staðfestar á tölvusneiðmynd eða segulómun. V byggir einnig á því að umrætt skilmálaákvæði sé skýrt og því beri að túlka það samkvæmt orðanna hljóðan. Sjónarmið sem byggir á andskýringarreglu eigi því ekki við að mati V. Ekki séu því forsendur til að túlka skilmálanna með rýmikandi hætti, m.a. að framangreint ákvæði taki til „slags“ í víðari merkingu þess orðs. Í skilmálanum sé skýrlega tekið fram að hann gildi um „heilablóðfall/slag“ sem sé svo nánar skilgreint sem drep í heilavef vegna blóðþurrðar eða blæðingar í heila. Þar sé því ekki vísað til hugtaksins „slag“ (stroke) í víðri merkingu þess orðs, þ.e. bótaskyldan geti náð til blóðtappa sem koma fram í miðtaugakerfi, annars staðar en í heila. Auk framangreinds hafnar V því að markmiðsskýring skilmálans eða sjónarmið um viðskiptahætti í váttryggingastarfsemi geti leitt til þess að bótaskylda geti talist vera til staðar í málinu. Þá hafnar V því að einkenni M geti fallið undir gr. 5.26. í skilmálum, enda beri gögnin ekki með sér að það skilyrði skilmála teljist uppfyllt. Þá byggir M ekki á því í málskoti eða rökstyðji að gr. 5.25. í skilmálum eigi við einkenni hennar.

Álit.

Eins og að framan greinir gerir M þær kröfur að fá viðurkenndan bótarétt sinn úr sjúkdómatryggingu hjá V vegna þess að hún greindist með hlutmænuskaða vegna blóðþurrðarslags í anterior hluta mænu af óþekktum ástæðum árið 2024. Vísar M m.a. í ákvæði 5.10 og 5.26 í skilmálum máli sínu til stuðnings. Í grein 5.10 í skilmálunum segir eftirfarandi: „5.10. Heilablóðfall/slag (stroke). 5.10.1. [V] greiðir bætur vegna dreps í heilavef í kjölfar blóðþurrðar eða blæðingar í heila sem leiðir til eftirfarandi: a) Skyndilegs upphafs nýrra taugaeinkenna sem eru lýsandi fyrir heilablóðfall. b) Nýrra hlutlægra taugafræðilegra einkenna sem koma fram við klíniska skoðun og vara samfellt í a.m.k. 60 daga í kjölfar greiningar á heilablóðfalli (stroke). c) Nýrra breytinga á tölvusneiðmynd eða segulómun, ef þær eru framkvæmdar, og niðurstöður eru í samræmi við klínísku greininguna.“

Eins og kemur skýrt fram í ákvæðinu er bótaréttur háður því skilyrði að heilablæðing eða drep í heilavef, í kjölfar blóðþurrðar eða blæðingar í heila, leiði til þeirra afleiðinga sem um er fjallað í liðum a) til c) í ákvæðinu. Það er því ekki nóg að afleiðingar vegna annarra einkenna en heilablæðingar teljist

sambærilegar við þær sem koma fram í ákvæðinu til þess að sjúkdómur teljist bótaskyldur samkvæmt tryggingunni. Með vísan til framangreindrar umfjöllunar um sjúkdóm M telur nefndin að framangreint skilyrði um heilblæðingu eða drep í heila í kjölfar blóðþurrðar eða blæðingar í heila sé ekki uppfyllt í tilviki M og því falli sjúkdómur hennar utan gildissviðs tryggingarinnar hjá V. Nefndin telur einnig að umrætt skilmálaákvæði sé skýrt og það beri að túlka það samkvæmt orðanna hljóðan. Sjóarmið sem byggja á andskýringarreglu leiða að mati nefndarinnar ekki til annarrar niðurstöðu. Þá telur nefndin einnig ósannað að einkenni M falli undir gr. 5.26 í skilmálum. Að auki telur nefndin ekki forsendur til þess að markmiðsskýring skilmálans eða sjóarmið um viðskiptahætti í vátryggingastarfsemi geti leitt til þess að bótaskylda geti talist vera til staðar í málinu.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr sjúkdómatryggingu sinni hjá V.

Reykjavík, 20. janúar 2026.
rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir